

Het effect van loopbaankeuzes van vrouwen op hun pensioen

Federale Dag Diversiteit
25 oktober 2018

Inleiding

« Vrouwen hebben in België lage pensioenen »

Feit of fake news?

Inleiding

Ter illustratie

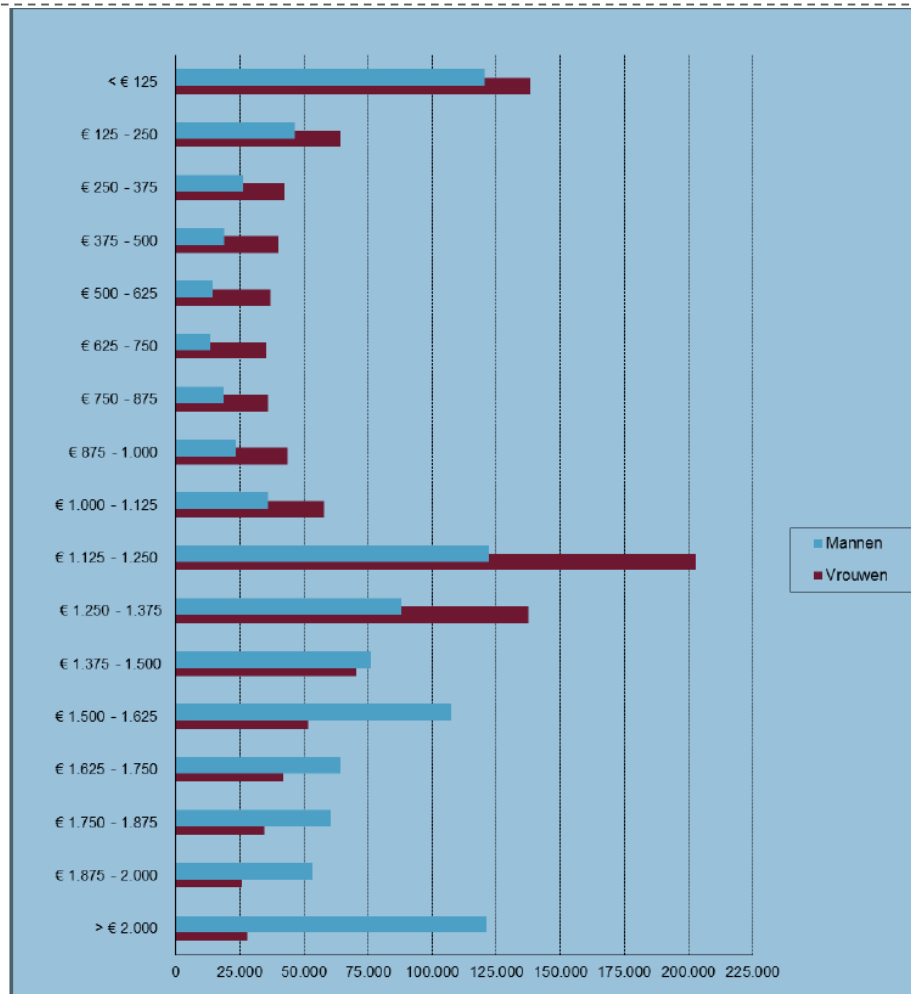
- Pensioenen als werknemer, zelfstandige of gemengde loopbaan in 2018
  - 1 010 265 mannen ontvingen 1 257 729 314 EUR
➡ Gemiddeld 1 244 EUR
  - 1 087 932 vrouwen ontvingen 1 076 524 652 EUR
➡ Gemiddeld 989 EUR

(Bron: statistieken 2018 FPD)

Inleiding

Ter illustratie

Aantal pensioenen onderverdeeld volgens uitbetaald bedrag

Inleiding

- Pensioenen als ambtenaar (2016)

Aantal rustpensioenen en gemiddeld maandelijks bedrag: situatie op 1 juli 2016						
	MANNEN		VROUWEN		TOTAAL	
INKOMENS- SCHIJF (In €)	Aantal pensioenen	Gemiddeld bedrag	Aantal pensioenen	Gemiddeld bedrag	Aantal pensioenen	Gemiddeld bedrag
< 500	10 886	259,18	7 977	326,87	18 863	287,81
500 - 1000	11 639	753,64	17 771	756,29	29 410	755,24
1000 - 1500	20 545	1 289,96	22 175	1 261,85	42 720	1 275,37
1500 - 2000	39 629	1 800,24	24 394	1 759,00	64 023	1 784,53
2000 - 2500	39 952	2 235,43	27 661	2 259,83	67 613	2 245,41
2500 - 3000	42 178	2 745,67	37 256	2 762,26	79 434	2 753,45
3000 - 3500	29 845	3 205,27	33 393	3 168,57	63 238	3 185,89
3500 - 4000	18 451	3 765,99	10 075	3 767,74	28 526	3 766,61
4000 - 4500	9 001	4 227,59	2 827	4 199,00	11 828	4 220,76
4500 - 5000	5 870	4 743,71	1 086	4 719,97	6 956	4 740,01
≥ 5000	9 548	5 834,60	1 170	5 856,04	10 718	5 836,94

Inleiding

Pensioenen als ambtenaar (2016)

➔ Man ontving gemiddeld 2 531 EUR

➔ Vrouw ontving gemiddeld 2 260 EUR.

Inleiding

Ter illustratie

- Gerechtigden op een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) in 2018

Verdeling van de gerechtigden opgenomen in de statistiek per geslacht en of zij in aanmerking komen voor de toekenning van het basisbedrag of van het verhoogd basisbedrag	
Mannen en vrouwen	104.265
Die in aanmerking komen voor de toekenning van het basisbedrag	30.963
Die in aanmerking komen voor de toekenning van het verhoogd basisbedrag	73.117
Niet verdeelde gevallen	185
Mannen	36.158
Die in aanmerking komen voor de toekenning van het basisbedrag	18.095
Die in aanmerking komen voor de toekenning van het verhoogd basisbedrag	17.993
Niet verdeelde gevallen	70
Vrouwen	68.107
Die in aanmerking komen voor de toekenning van het basisbedrag	12.868
Die in aanmerking komen voor de toekenning van het verhoogd basisbedrag	55.124
Niet verdeelde gevallen	115

Inleiding

« Vrouwen hebben in België lage pensioenen »
= FEIT

Vooraf groot verschil voor werknemers/contractuelen=
focus voor deze presentatie

Inleiding

- Hoe ontstaat het pensioenonevenwicht?
- Wat kunnen we daaraan doen?

Redenen pensioenonevenwicht

- Lagere lonen
- Meer gebruik van bepaalde gelijkgestelde perioden
- Onvolledige loopbanen

Redenen pensioenonevenwicht

1. Lagere lonen

- Formule pensioenberekening:

(geherwaardeerd) **loon** x 60% /45 = pensioenopbrengst

DUS: lager loon = lagere pensioenopbrengst

- Door de keuze van de opleiding/aard van de job – lager betaalde jobs: schoonmaak, verzorging, zachte sector, uitvoerende jobs
- Minder goedbetaalde topjobs bij vrouwen – glazen plafond

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Concept 'gelijkgestelde periode':

Bepaalde niet-actieve perioden in de loopbaan kunnen gelijkgesteld worden aan arbeidsperioden.

(Wettelijke basis: Artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 21 december 1967)

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Concept 'gelijkgestelde periode':

Gelijkstelling aan normaal fictief loon = berekend op basis van totaal loon van het kalenderjaar voorafgaand op de gelijkstelling (geplafoneerd op 55 657,47 EUR)

Gelijkstelling aan beperkt fictief loon = berekend op basis van minimumjaarrecht (24 730,99 EUR)

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Concept 'gelijkgestelde periode':

Bepaalde soorten gelijkstelling worden vooral door vrouwen opgenomen.

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Thematisch verlof
  - ouderschapsverlof
  - palliatief verlof
  - verlof voor bijstand van ziek familielid
  - vaderschapverlof
  - adoptieverlof
- Wordt volledig gelijkgesteld op basis van normaal fictief loon
- Voorwaarde: onderbrekingsvergoeding van RVA genieten

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Tijdskrediet

Geen RVA-uitkering= geen gelijkstelling

➤ Zonder motief: geen gelijkstelling meer

➤ Met motief zorg en ziek kind of opleiding: 51 resp 36 maanden gedeeltelijke of volledige onderbreking mogelijk: gelijkstelling aan normaal fictief loon, geen spreiding

Motief zorg= zorg voor kind <8 jaar, palliatieve zorg, zorg voor zwaar ziek familielid tot 2^e graad, zorg voor gehandicapt kind <21 jaar

Motief opleiding= volgen erkende opleiding

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Tijdskrediet
  - Eindeloopbaan: minder mogelijkheden dan vroeger
    - E-TK vanaf 60 jaar met loopbaan van 25 jaar: 312 dagen kunnen gelijkgesteld worden aan normaal fictief loon, overige dagen worden gelijkgesteld aan beperkt fictief loon
    - E-TK vóór 60 voor bepaalde categorieën: bv onderneming in moeilijkheden/herstructurering, knelpuntberoep, 20 jaar nachtarbeid,...: gelijkstelling aan normaal fictief loon
    - E-TK lange loopbaan +35 jaar: 312 dagen na de 60ste verjaardag aan normaal fictief loon, overige dagen aan beperkt fictief loon

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Loopbaanonderbreking
  - Geen RVA-uitkering = geen gelijkstelling
  - Gelijkstelling aan normaal fictief loon voor 12 maanden (312 dg)
  - Verlenging van gelijkstelling aan normaal fictief loon met max 12 maanden voor voltijdse werknemer die $\frac{1}{2}$ LBO neemt bij geboorte/adoptie 2de of volgend kind <3 jaar (100-75 naar 50)
  - Geen spreiding behalve 1/5 onderbreking

Redenen pensioenonevenwicht

2. Invloed gelijkgestelde perioden

- Loopbaanonderbreking
  - Eindeloopbaan: enkel nog vanaf 55 jaar (enkele uitzonderingen)
  - Gelijktelling aan normaal fictief loon voor: 312 dg na 60ste, bij E-LBO zwaar beroep/knelpuntberoep (+ resterende dagen uit algemene pot LBO 312 dg)
  - Overige dagen: gelijktelling aan beperkt fictief loon

Redenen pensioenonevenwicht

3. Onvolledige loopbanen

- (tijdelijk) stoppen met werken
  - Na huwelijk
  - Vooral voor kinderopvang
  - Zorg voor ouders
- meer deeltijds ipv fulltime

Redenen pensioenonevenwicht

3. Onvolledige loopbanen

De meeste vrouwen halen geen volledige loopbaan van 14040 dagen (45 jaar van 312 dagen)

Pensioenen toegekend voor een volledige loopbaan:
286 605 aan mannen - gemiddeld bedrag 1 709,96 EUR

120 845 aan vrouwen - gemiddeld bedrag 1 353,44 EUR
(*Statistieken 2018*)

Redenen pensioenonevenwicht

3. Onvolledige loopbanen

Loopbaanvoorwaarden vervroegd pensioen:

Vanaf 2019 zijn minstens 42 geldige loopbaan jaren nodig!

	Leeftijds-voorwaarden	Loopbaan-voorwaarden
ALGEMEEN	63 jaar	42 jaar
Uitz 1 lange loopbaan	60 jaar	44 jaar
Uitz 2 lange loopbaan	61 jaar	43 jaar

(cumulatieve voorwaarden)

Redenen pensioenonevenwicht

3. Onvolledige loopbanen

Iets speciaals:

- Perioden van volledige onderbreking van de loopbaan om een kind <6 jaar op te voeden (**zonder** uitkeringen van de RVA) komen voor max 36 maanden in aanmerking bij het bepalen van de vroegste pensioendatum – niet voor de berekening van het pensioenbedrag.
- Beroepsactiviteit moet hernomen worden vóór het einde van het 5de kalenderjaar volgend op begin van de onderbreking + deze activiteit moet minstens 1 jaar uitgeoefend worden.

Redenen pensioenonevenwicht

3. Onvolledige loopbanen

Door een onvolledige of onvoldoende lange loopbaan loopt men soms correctiemechanismen mis die ingebouwd zijn om lage lonen te compenseren...

Redenen pensioenonevenwicht

3. Onvolledige loopbanen

Recht op minimumpensioen (GMP):

- Streng criterium= loopbaan WN of WN+Z van min 30 jaar van 208 VTE
  - GMP x toegekende breuk
- Soepel criterium= loopbaan WN of WN+Z van min 30 jaar van 156 VTE
  - GMP x breuk in dagen (VTE)
- Sinds 2016: iets hoger minimumpensioen voor lange loopbaan (45 jaar) maar slechts weinig vrouwen komen in aanmerking...

Redenen pensioenonevenwicht

3. Onvolledige loopbanen

Minimumjaarrecht:

- Lage lonen kunnen soms gecompenseerd worden door het toekennen van het minimumjaarrecht.
- Als jaarloon kleiner is dan het minimumloon, wordt toch pensioenopbrengst berekend op basis van dit minimumloon bij tewerkstelling van min 1/3 voltijdse regeling
- Voorwaarden:
  - Min 15 jaar werknemer van telkens min 1/3 voltijds
  - Totaal pensioenbedrag mag bepaalde grens niet overschrijden

Redenen pensioenonevenwicht

- Lagere lonen
- Meer gebruik van bepaalde gelijkgestelde perioden
- Onvolledige loopbanen

Pensioenonevenwicht

SAMENGEVAT

- Gevolg 1 = lagere pensioenopbrengst
- Gevolg 2 = kans op mislopen van recht op minimumjaarrecht / minimumpensioen
- Gevolg 3 = minder kans op vervroegd pensioen / deelpensioen*

Hoe komen tot beter evenwicht M/V?

Wat kunnen wij nu concreet doen?

Lonen van vrouwen

- Vrouwen stimuleren om voor studierichtingen te kiezen die naar hogere lonen leiden
- Meer ambitie in het beroepsleven

Hoe komen tot beter evenwicht M/V?

Wat kunnen wij nu concreet doen

Loopbanen van vrouwen

- Bewustmaken van de vrouwen: loopbaankeuzes hebben ook een impact op het later pensioen!

Voor FPD:

- Inbouwen scenario's op mypension.be zodat men het effect van loopbaankeuzes beter kan inschatten
- Proactievere communicatie

Einde

